

EURÓPSKY PARLAMENT

2004

2009

Výbor pre kultúru a vzdelávanie

PREDBEŽNÉ ZNENIE
2006/2040(INI)

7.6.2007

NÁVRH SPRÁVY

o i2010: digitálne knižnice
(2006/2040(INI))

Výbor pre kultúru a vzdelávanie

Spravodajkyňa: Marie-Hélène Descamps

PR\648386SK.doc

PE 384.237v01-00

Externý preklad

SK

SK

PR_INI

OBSAH

	strana
NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU	3
DÔVODOVÁ SPRÁVA	7

PE 384.237v01-00

Externý preklad

2/8

PR\648386SK.doc

Externý preklad

SK

NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU

o i2010: digitálne knižnice (2006/2040(INI))

Európsky parlament,

- so zreteľom na oznámenie Komisie i2010: digitálne knižnice (KOM(2005)0465),
 - so zreteľom na odporúčanie Komisie 2006/585/ES z 24. augusta 2006 o digitalizácii kultúrneho materiálu, jeho dostupnosti online a o uchovávaní digitálnych záznamov¹,
 - so zreteľom na závery Rady o digitalizácii kultúrneho materiálu, jeho dostupnosti online a o digitálnom uchovávaní²,
 - so zreteľom na smernicu 2001/29/ES Európskeho parlamentu a Rady z 22. mája 2001 o zosúladení niektorých aspektov autorských práv a s nimi súvisiacich práv v informačnej spoločnosti³,
 - so zreteľom na správu expertnej skupiny na vysokej úrovni z 18. apríla 2007 o autorských právach, ochrane digitálnych materiálov, osirelých dielach a starých vzácných dielach,
 - so zreteľom na oznámenie Komisie o vedeckých informáciách v digitálnom veku: prístup, šírenie a uchovávanie (KOM(2007)0056),
 - so zreteľom na článok 45 rokovacieho poriadku,
 - so zreteľom na správu Výboru pre kultúru a vzdelávanie (A6-0000/2007),
- A. keďže kultúra je faktorom zjednotenia, výmeny a účasti, ktorý Európskej únii napomáha priblížiť sa svojim občanom a podporiť vytvorenie skutočnej európskej identity,
- B. keďže je nevyhnutné zaručiť čo možno najširšiu propagáciu a šírenie bohatstva a rozmanitosti európskeho kultúrneho dedičstva,
- C. keďže členské štáty a kultúrne ustanovizne, predovšetkým knižnice, majú v tomto smere plniť rozhodujúcu úlohu na regionálnej a miestnej úrovni,
- D. keďže je nutné zohľadniť rýchly rozvoj nových technológií a vývoj kultúrnych postupov, ktoré z neho vyplývajú,
- E. keďže pre veľký počet občanov, a najmä pre mladých ľudí, sa internet naozaj stal jedným z hlavných prostriedkov prístupu k poznatkom a vedomostiam,

¹ Ú. v. EÚ L 236, 31.8.2006, s. 28.

² Ú. v. EÚ C 297, 7.12.2006, s. 1.

³ Ú. v. ES L 167, 22.6.2001, s. 10.

- F. keďže prvoradým cieľom je zaručiť v tomto digitálnom prostredí všetkým občanom prístup k európskemu kultúrnemu dedičstvu a zabezpečiť jeho ochranu pre budúce generácie,
- G. keďže hlavnými prostriedkami na dosiahnutie tohto cieľa sú rozsiahla digitalizácia a dostupnosť online európskeho kultúrneho dedičstva,
- H. keďže viacjazyčný prístup k európskemu kultúrnemu dedičstvu zostáva aj naďalej dôležitým cieľom,
- I. keďže je nutné zaviesť súdržné politiky v oblasti digitalizácie a uchovania digitálnych diel, aby sa zabránilo nenapraviteľnej strate kultúrnych obsahov,
- J. keďže z digitalizácie európskeho kultúrneho dedičstva budú mať odhliadnuc od jej vnútorných kultúrnych kvalít úžitok aj iné sektory činnosti, predovšetkým školstvo, cestovný ruch a médiá,
- K. keďže masová digitalizácia kultúrnych obsahov nemá za cieľ nahradiť alebo konkurovať tradičným kultúrnym obsahom, ale naopak produkovať súbežne s nimi spoľahlivé a kvalitné digitálne obsahy,
- L. keďže digitálna technológia je okrem iného významným nástrojom slúžiacim osobám so zdravotným postihnutím, ktorý umožňuje prispôbiť kultúrne obsahy ich potrebám,
- M. keďže doteraz sa digitalizovala len nepatrná časť európskeho kultúrneho dedičstva a členské štáty napredujú v tomto smere veľmi rozdielnym tempom,
- N. keďže verejné financie pridelené na masovú digitalizáciu nie sú dostatočné na to, aby mohli zodpovedať projektu týchto rozmerov,
- O. keďže podnety na digitalizáciu sú naďalej veľmi roztrieštené a väčšina skúseností nadobudnutých na úrovni Spoločenstva je stále nedocenená a neposkytuje jednoduchý, priamy a viacjazyčný prístup ku všetkým dielam, ktoré tvoria európske kultúrne dedičstvo,
- P. keďže je nutné zaviesť nástroj „celá verejnosť“, ktorý zaručí univerzálne a okamžité sprístupnenie európskeho kultúrneho dedičstva bez akejkoľvek nutnosti cestovania a napomôže urýchlenie digitalizácie,
- Q. keďže z tohto hľadiska je vhodné oprieť sa o existujúce európske iniciatívy, ako je Európska knižnica (TEL), ktorá už ponúka prístup k zbierkam európskych národných knižníc,

Európska digitálna knižnica – tvár zjednotenej Európy v jej rozmanitosti

1. odporúča vytvoriť po etapách európsku digitálnu knižnicu v podobe jednotného

PE 384.237v01-00

Externý preklad

4/8

PR\648386SK.doc

Externý preklad

a priameho prístupového miesta k európskemu kultúrnemu dedičstvu;

2. zdôrazňuje, že ak je cieľom konečne dospieť k vytvoreniu nástroja, ktorý bude pokrývať všetky kategórie kultúrneho materiálu, ako napríklad audiovizuálne obsahy, európska digitálna knižnica sa spočiatku musí zamerať na potenciál textového materiálu, na ktorý sa nevzťahujú autorské práva;
3. na tento účel vyzýva všetky európske knižnice, aby európskej digitálnej knižnici poskytli všetky diela, ktoré už majú v digitálnej podobe,
4. vyzýva ďalšie európske kultúrne ustanovizne vrátane regionálnych a miestnych k účasti na tomto projekte, aby sa dosiahla jeho reprezentatívnosť z hľadiska bohatstva a rozmanitosti európskej kultúry;
5. ďalej zdôrazňuje, že európska digitálna knižnica nemá výlučne za cieľ šíriť obsahy, ale koordinovať prístup k digitalizovaným dielam;
6. podnecuje výber a používanie spoločných noriem na základe existujúcich a prispôbených formátov s cieľom zabezpečiť interoperabilitu obsahov potrebnú na dobré fungovanie európskej digitálnej knižnice;
7. povzbudzuje členské štáty, aby pokračovali vo svojom úsilí a urýchlili tempo digitalizácie kultúrnych obsahov s cieľom dostať sa k dostatočnému množstvu obsahov;
8. preto po dohode s kultúrnymi ustanovizňami podporuje členské štáty, aby na vnútroštátnej alebo regionálnej úrovni vypracovali plány digitalizácie v záujme zmapovania všetkých digitalizačných činností v rámci Európy a v záujme dosiahnutia súčinnosti;
9. podporuje úzku spoluprácu medzi členskými štátmi a kultúrnymi ustanovizňami, ako aj výmenu osvedčených postupov na účely digitalizácie, zabezpečenia dostupnosti diel a ich digitálneho uchovania;
10. okrem toho zdôrazňuje, že európska digitálna knižnica bude podporovať výskum v oblasti digitalizácie, interoperability a digitálneho uchovania, najmä prostredníctvom kompetenčných centier zriadených Komisiou;
11. pripomína, že ak programy Spoločenstva neumožňujú financovať digitalizáciu ako takú, je nutné rozvíjať nové spôsoby financovania vrátane financovania v spolupráci so súkromným sektorom;

Štruktúra a obsah európskej digitálnej knižnice – viacjazyčné prístupové miesto k európskemu kultúrnemu dedičstvu

12. podporuje vytvorenie spoločného rozhrania, ktoré by prostredníctvom integrovaného vyhľadávača umožňoval prístup k obsahu, ktorého kvalita a spoľahlivosť by boli zaručené;

13. zdôrazňuje, že je dôležité dosiahnuť vytvorenie viacjazyčného rozhrania, ktoré bude umožňovať priamy prístup k vyhľadávaným obsahom vo všetkých jazykoch Európskej únie;
14. okrem toho podnecuje k zavedeniu inovačných a moderných funkcií prispôbených všetkým návštevníkom;
15. okrem toho spresňuje, že by bolo žiaduce neobmedziť európske kultúrne dedičstvo na všetky diela Európskej únie, ale zohľadniť aj kultúrny prínos ostatných európskych krajín;
16. okrem toho spresňuje, že aj keď sa európske kultúrne dedičstvo skladá z veľkej časti z diel, ktoré sú verejným majetkom, neobmedzuje sa iba na túto kategóriu;
17. z tohto dôvodu pripomína, že je vhodné rozlišovať diela, ktoré sú verejným majetkom a diela, na ktoré sa vzťahujú autorské práva vrátane osirelých diel a starých vzácnych diel, a ustanoviť rôzne modely pre každé z nich a prispôbené jednotlivým sektorom činnosti;
18. schvaľuje vytvorenie uvedenej expertnej skupiny na vysokej úrovni a predovšetkým podporuje návrhy tejto skupiny na zostavenie registra osirelých a starých vzácnych diel a na vypracovanie mechanizmov uľahčujúcich vyhľadávanie držiteľov práv;
19. uvádza, že v ďalšej etape by bolo vhodné, aby európska digitálna knižnica mohla ponúkať, ak je to možné, okrem dokumentov, na ktoré sa nevzťahujú žiadne práva, dokumenty podliehajúce autorským právam, pod podmienkou prísneho dodržiavania vnútroštátnych predpisov, predpisov Spoločenstva a medzinárodných predpisov týkajúcich sa duševného vlastníctva;
20. zdôrazňuje, že každé rozhodnutie v tomto zmysle sa musí prijať v spolupráci so všetkými zúčastnenými stranami, predovšetkým s nakladateľmi a kníhkupcami;
21. navrhuje, aby užívateľ mohol cez európsku digitálnu knižnicu lokalizovať digitalizované dokumenty v obrazovej a textovej podobe bez ohľadu na ich charakter a mohol do nich voľne nahliadať, buď do celých diel, ak sa na ne nevzťahujú autorské práva, alebo v prípade chránených diel do výňatkov so súhlasom držiteľov práv;
22. v spojitosti s posledným uvedeným prípadom navrhuje, aby sa európska digitálna knižnica správala ako jednoduchý nositeľ informácií;
23. v tejto súvislosti uvádza, že prístup k celému chránenému dokumentu by sa mohol uskutočniť prostredníctvom osobitných stránok so súhlasom držiteľov práv za zodpovedajúci poplatok;

Riadenie a monitorovanie

24. vyzýva na vytvorenie riadiaceho výboru, pričom sa opiera najmä o expertnú skupinu členských štátov pre digitalizáciu a digitálne uchovanie a uvedenú expertnú skupinu na

PE 384.237v01-00

Externý preklad

6/8

PR\648386SK.doc

Externý preklad

vysokej úrovni, ktorá by mohla vymedziť budúce priority a zamerania európskej digitálnej knižnice a súčasne zabezpečiť koordináciu, monitorovanie a riadenie jej činností;

25. okrem toho zdôrazňuje, že európska digitálna knižnica celistvo integrovaná na úrovni vzdelávacích systémov umožní ľahšie osloviť mladých Európanov a bude ich môcť priblížiť k ich kultúrnemu a literárnemu dedičstvu, pričom ich bude vzdelávať v oblasti nových technológií a bude bojovať proti digitálnej bariére;
26. podporuje propagáciu, zviditeľnenie a prístup k európskej digitálnej knižnici rozšírenou komunikáciou na všetkých úrovniach a vytvorením loga umožňujúceho jej identifikáciu;
 - o
 - o o
27. poveruje svojho predsedu, aby toto uznesenie postúpil Rade a Komisii, ako aj vládam a parlamentom členských štátov.

DÔVODOVÁ SPRÁVA

Za myšlienku vybudovať európsku digitálnu knižnicu sa vyslovilo šesť hláv štátov a vlád Únie s cieľom umožniť všetkým občanom prístup k európskemu kultúrnemu dedičstvu a zároveň umožniť jeho ochranu.

Komisia túto myšlienku uvítala a prispieje k nej svojou vlajkovou iniciatívou i2010: digitálne knižnice. Prvá časť tejto iniciatívy – oznámenie z 30. septembra 2005 – analyzuje hlavné technické, právne, organizačné a finančné výzvy spojené s týmto projektom.

Iniciovala sa aj verejná konzultácia online o digitalizácii, o prístupe k digitálnym obsahom a o ich ochrane a zriadila sa expertná skupina na vysokej úrovni, aby sa riešila určitá problematika, na ktorú sa poukazovalo.

Vo svojom odporúčaní z 24. augusta 2006 Komisia vyzýva členské štáty ku koordinácii svojho úsilia s cieľom zabezpečiť súčinnosť na európskej úrovni. Navrhuje vybudovať európsku digitálnu knižnicu v podobe spoločného viacjazyčného prístupového miesta k európskemu kultúrnemu dedičstvu.

Dňa 13. novembra 2006 sa Rada jednomyseľne vyslovila v prospech týchto odporúčaní.

Odteraz prislúcha úloha dať silný impulz na realizáciu tohto projektu Európskemu parlamentu.

Pri práci na koncepcnej a technickej organizácii všetkých kategórií kultúrneho materiálu je teda nutné postupovať po etapách a najprv sa zamerať na potenciál textového materiálu, na ktorý sa nevzťahujú autorské práva.